אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תקסו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ד תמוז תרע"ג
נמען: ישראל טלר

חילוקי המנהגים אינם פוגמים באחווה כשכל עדה מכבדת את חברתה; הגוונים השונים הם 'עושר רוח' שמתקבץ בהרמוניה. המסורות החלקיות קיימות עד שהאומה תתארגן, ואז יקום בית דין גדול במקדש, 'וממנו תצא תורה אחת לכל ישראל'. מי שהורס את המסורות בזלזול מאחר את הגאולה.

עיקרי הדברים

- גוונים - עושר רוח.
- בית דין גדול עתידי.
- זלזול מאחר את הגאולה.

נוסח האגרת

ב"ה[1], כ"ד תמוז תרע"ג[2]

אדוני הישיש היקר מר ישראל טלר, שלו'[3].

אל תפול ברוחך, חביבי, אם ע"פ[4] המסורת יהיו קיבוצינו, שבאו מגלילות שונים, ושחיי הדת נתפתחו אצלם בצורות שונות, צריכים להחזיק כל אחד במנהגיו ומסורותיו, ממה שלבך יהמה איכה תשוב אלינו האחדות הלאומית. כי שתי תשובות בדבר. האחת, אין חילוקי ההוראות והמנהגים השונים פוגמים את האחוה, בזמן שכל אחד מכבד את המסורת של חברו, ועוד יש בחילופי הגוונים משום עושר רוח, המתקבץ בצורה הרמונית בכללות האומה. אמנם גם אם יהיה חלק מן השינויים הללו, שבין בני גלילות שונים, מעכב מעט את החטיבה המיוחדת, לא יהיה דבר זה צרה עולמית. להמסורות הללו יש מקום בערך חלקי ומקומי רק כל זמן שלא נתארגנה האומה יפה ולא העמידה לה את כל מוסדותיה החיצונים והפנימיים, וכל המקשר בהם, אבל בעת הגמר של הצביון הלאומי במלואו, אז מכריחה המסורת בעצמה אותנו להעמיד בי"ד[5] גדול כללי לכל האומה דוקא, במקום אשר יבחר ד', במרכז הקודש הנצחי של האומה, בבית המקדש, וממנו תצא תורה אחת לכל ישראל, אז נחיה ע"פ מסורת חיה המפכה מנשמת האומה ומאוגדת באגד מלא חיים עם תורת אלהיה. וכדי לבא לחיי-עולם כאלה, שאנחנו כ"כ[6] עורגים להם, צריכים אנחנו לעבור את הפרוזדור של חיי שעה, שצביונו היסודי הוא הכבוד והאמון אשר ירחש לבבנו לכל חלק מחלקי האומה, להמסורות החלקיות של חלק זולתו.

וכל המקדים ומהרס המסורות החלקיות בדרך זלזול אינו אלא מכניס מהומה באומה והוספת פחדנות וחשד מכל מפלגה על חברתה. אלה הדברים אינם מקדימים את גאולתנו,

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
3 שלו' - שלום
4 ע"פ - על פי
5 בי"ד - בית דין
6 כ"כ - כל כך

אלא מאחרים אותה. ונקוה לימים אשר עץ אפרים ועץ יהודה יהיה לעץ אחד, וישראל יהיה גוי אחד בארץ, כי יקבצו עליו כל נקבציו.

מכבדך

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳